

Hereditary and Non-hereditary Pattern of Deafness in Golestan Province, Iran

Morteza Oladnabi¹,
Elham Hasheminasabgorji²,
Mahdi Mohammadi³,
Sahand Lotfi³,
Javad Hamlevar³,
Farzad Dastaviz⁴,
Abouzar Bagheri⁵

¹ Assistant Professor, Congenital Malformations Research Center, School of Advanced Technologies in Medicine, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

² MSc in Cell and Molecular Biology, Molecular and Cell Biology Research Center, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

³ General Practitioner, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

⁴ MSc in Human Genetics, Student Research Committee, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

⁵ Assistant Professor, Molecular and Cell Biology Research Center, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

(Received January 18, 2021 ; Accepted May June 30, 2021)

Abstract

Background and purpose: Hearing impairment as a heterogeneous disorder is the most common sensory defect. Genetic (hereditary) hearing loss involves 50% of total cases and the remaining 50% are non-hereditary cases caused by unknown causes. This study aimed to investigate the role of consanguineous marriage and the relationship between the type of deafness and the hereditary pattern in families with more than one deaf patient in Golestan province, Iran.

Materials and methods: The study population included 165 families with deaf members whose files were available in the General Welfare Department of Golestan Province. They were randomly selected during 2018-2019. Data, including number of family members with hearing loss and severity of the condition were collected by face-to-face interviews with parents. Data analysis was done in SPSS.

Results: The mean age of the subjects was 27.67±9.71. Female and male cases included 42.1% and 57.9%, respectively. In 85% of the cases, genetic factor and in 15% acquired factors were responsible for hearing loss. Among the genetic causes, 90.9% of the population were autosomal recessive and 9.1% were autosomal dominant. Moreover, 70% of families had consanguineous marriage and first-degree family relationship was seen in 92 families (80%).

Conclusion: Genetic factor with the autosomal recessive inheritance pattern was the most common cause of hearing loss in the population studied. Increasing awareness about the consequences of consanguineous marriage and genetic counseling are indispensable in decreasing the rate of this condition.

Keywords: Syndromic deafness, nonsyndromic deafness, consanguineous marriage, hereditary pattern

J Mazandaran Univ Med Sci 2021; 31 (199): 174-178 (Persian).

* **Corresponding Author: Abouzar Bagheri** - Molecular and Cell Biology Research Center, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran (E-mail: a.bagheri@mazums.ac.ir)

بررسی الگوی توارثی و غیر توارثی انواع ناشنوایی در استان گلستان

مرتضی اولادنبی¹
الهام هاشمی نسب گرجی²
مهدی محمدی³
سهند لطفی³
جواد حمله ور³
فرزاد دست آویز⁴
ابوذر باقری⁵

چکیده

سابقه و هدف: ناشنوایی یک اختلال رایج حسی می باشد. مطالعات نشان داده اند ناشنوایی در 50 درصد موارد علل ژنتیکی (وراثی) و در 50 درصد باقیمانده غیر وراثی، علل محیطی و ناشناخته دارد. هدف از این مطالعه، بررسی نقش ازدواج خویشاوندی و رابطه بین نوع و الگوی توارثی ناشنوایی در خانواده های دارای بیش از یک بیمار ناشنوا در استان گلستان است.

مواد و روش ها: 165 خانواده ناشنوا که پرونده آن ها در اداره کل بهزیستی استان گلستان موجود بود طی سال های 1398-1399 به صورت تصادفی انتخاب شدند. طی مصاحبه چهره به چهره با والدین، پرسشنامه حاوی اطلاعات تکمیلی از قبیل تعداد افراد بیمار و میزان ناشنوایی جمع آوری گردید. داده ها توسط نرم افزار SPSS آنالیز شدند.

یافته ها: میانگین سنی افراد مورد مطالعه، $27/67 \pm 9/71$ سال بود. 42/1 درصد و 57/9 درصد ناشنوایان به ترتیب زن و مرد بودند. در 85 درصد موارد، عامل ژنتیکی و 15 درصد موارد عامل اکتسابی از علل ناشنوایی شناخته شد که از میان علل ژنتیکی الگوی توارث 90/9 درصد جمعیت از نوع اتوزومی مغلوب و 9/1 درصد موارد از نوع اتوزوم غالب بود. علاوه بر این، 70 درصد ازدواج خویشاوندی داشتند که در 80 درصد موارد، نسبت فامیلی از نوع درجه 1 بود.

استنتاج: عامل ژنتیکی با الگوی توارث اتوزوم مغلوب، شایع ترین عامل ناشنوایی است. آگاهی زوج ها از پیامدهای ازدواج خویشاوندی و انجام مشاوره های ژنتیکی در این زمینه، ضروری به نظر می رسد.

واژه های کلیدی: ناشنوایی سندرومی، ناشنوایی غیر سندرومی، ازدواج فامیلی، الگوی توارثی

مقدمه

ناشنوایی شایع ترین اختلال حسی - عصبی است که تشخیص فرکانس های خاصی از صدا به طور کامل یا نسبی مختل می شود (1). از هر 1000 تولد زنده، یک نفر از ناشنوایی عمیق رنج می برد که در 50 درصد از این افراد علت ژنتیکی و 50 درصد اکتسابی می باشد (2). از

هر 1000 تولد، 2/7 نفر پیش از 5 سالگی و 3/5 نفر در دوران بلوغ تحت تاثیر قرار می گیرند یعنی فراوانی آن با افزایش سن افزایش پیدا می کند.

قبل از پیشرفت روش های شناسایی، میانگین سنی تشخیص 1/5 تا 3 سالگی بود که تاثیر منفی روی

E-mail: a.bagheri@mazums.ac.ir

مؤلف مسئول: ابوذر باقری - ساری: 17 کیلومتر فرح آباد، مجتمع دانشگاهی پیامبر اعظم (ص)، دانشکده پزشکی

1. استادیار، مرکز تحقیقات ناهنجاری های مادرزادی، دانشکده فناوری های نوین علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

2. کارشناسی ارشد سلولی و مولکولی، مرکز تحقیقات بیولوژی سلولی و مولکولی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

3. پزشکی عمومی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

4. کارشناسی ارشد ژنتیک انسانی، کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

5. استادیار، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات بیولوژی سلولی و مولکولی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

© تاریخ دریافت: 1399/10/29 تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: 1399/11/13 تاریخ تصویب: 1400/4/9

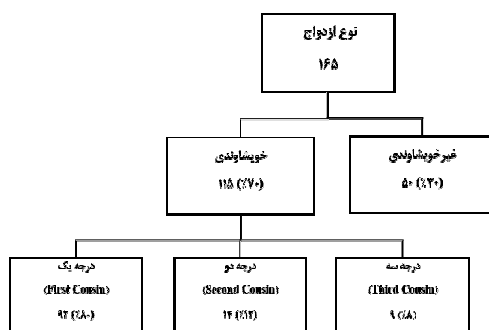
جدول شماره 1: فراوانی بیماران از لحاظ سن و جنس

سن (سال)	مرد		زن	
	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	کل
<10	17 (65/3)	9 (34/6)	26	
10-20	17 (43/5)	22 (56/4)	39	
20-30	55 (52/3)	50 (47/6)	105	
30-40	47 (55/2)	38 (44/7)	85	
40-50	30 (63/8)	17 (36/17)	47	
>50	30 (83/3)	6 (16/6)	36	
میانگین (سال)	27/3	28/1	27/67	
SD*	9/631	9/910	9/710	

بیشترین نوع ناشنوایی حسی-عصبی (92 درصد گوش راست، 91/1 درصد گوش چپ) و در دو گوش از نوع عمیق بودند (59/6 درصد گوش راست، 58/5 درصد گوش چپ) (جدول شماره 2). همچنین 70 درصد والدین نسبت فامیلی (نسب فامیلی والدین 80 درصد درجه یک (First cousin)، 12 درصد درجه دو (Second cousin) و در 9 درصد درجه سه (Third Cousin) و 30 درصد غیرخویشاوند بود (تصویر شماره 1).

جدول شماره 2: شدت و نوع ناشنوایی در گوش راست و چپ

مشخصات		گوش راست	گوش چپ
		تعداد (درصد)	تعداد (درصد)
نوع کم شنوایی			
هدایتی (Conductive)		12 (3/5)	17 (5/5)
حسی-عصبی (Sensorineural)		311 (92)	308 (91/1)
مختلط (Mixed)		15 (4/5)	13 (3/9)
شدت			
خفیف (Mild)		14 (4/1)	13 (3/9)
متوسط (Moderate)		22 (6/5)	20 (5/9)
متوسط تا شدید (Moderate to Severe)		47 (13/9)	49 (14/6)
شدید (Severe)		54 (14/9)	58 (17/1)
عمیق (Profound)		201 (59/6)	198 (58/5)

تصویر شماره 1: نوع ازدواج فامیلی و ارتباط بین والدین

توانایی‌های زبانی، ارتباطی و ایزوله شدن ناشنوایان داشت (3). تشخیص به موقع، شناخت نوع و علل ناشنوایی در کنترل و افزایش آگاهی نسبت به تولد با نقص ناشنوایی اهمیت ویژه ای دارد. همچنین میزان بالای ابتلا، منجر به اختصاص هزینه‌های بالا برای مراقبت و نگهداری بیماران می‌شود. لذا، هدف از مطالعه حاضر، بررسی نقش ازدواج خویشاوندی، مشخص نمودن نوع و الگوی توارث ناشنوایی در خانواده‌هایی با بیش از یک عضو مبتلا در استان گلستان می‌باشد.

مواد و روش‌ها

مطالعه توصیفی مقطعی حاضر با هدف بررسی الگوی توارث و نوع ناشنوایی در 165 خانواده دارای پرونده با اطلاعات کامل (338 نفر) و بیش از یک بیمار مبتلا به ناشنوایی در استان گلستان از مهر 1398 تا مهر 1399 انجام شده است. سطح ناشنوایی توسط کارشناس شنوایی سنجی تایید و سپس با مصاحبه چهره به چهره و پر نمودن پرسشنامه، اطلاعاتی از قبیل تعداد افراد بیمار، میزان ناشنوایی، بررسی بالینی از نظر فنوتیپی، نوع توارث و افتراق موارد سندرومی از غیرسندرومی جمع‌آوری گردید. فرم رضایت از افراد ناشنوا و یا والدین و یا قیم آن‌ها گرفته شد و اطلاعات آن‌ها به صورت محرمانه ثبت گردید. نتایج ارزیابی‌ها جمع‌آوری و با نرم افزار آماری SPSS آنالیز شد.

یافته‌ها و بحث

در این مطالعه، 100 خانواده در منطقه روستایی و 65 خانواده در منطقه شهری ساکن و دارای ملیت ایرانی و از اقوام ساکن استان گلستان بودند. 142 نفر زن (42/1 درصد) و 196 نفر مرد (57/9 درصد)، با میانگین سنی $27/67 \pm 9/71$ سال بودند که بیشترین فراوانی در گروه 20-30 سال (105 نفر) و کمترین فراوانی در گروه سنی زیر 10 سال (26 نفر) بودند (جدول شماره 1).

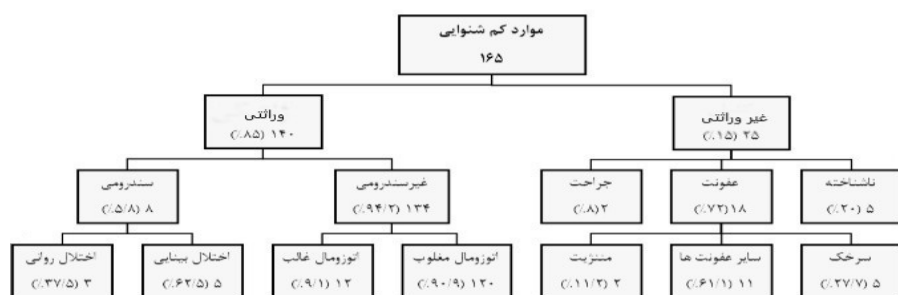
(35/9 درصد) بالاتر است (13).

در مطالعه جعفری و همکاران روی 30 کودک ناشنوا، 100 درصد مبتلایان الگوی توارث اتوزومی مغلوب را نشان دادند (14). تفاوت این نتیجه با مطالعه حاضر به دلیل تعلق بیش از نیمی از خانواده‌های مورد بررسی به جمعیت‌های ایزوله ژنتیکی و تعداد کم نمونه در مطالعه جعفری می‌باشد. طبق مطالعه صادقی و همکاران در استان‌های قم و مرکزی، از 59/3 درصد ازدواج خویشاوندی، 41/8 درصد موارد ازدواج‌های خویشاوندی درجه سه و حدود 17/5 درصد ازدواج خویشاوندی دور بوده است. همچنین در 70/9 درصد عوامل ژنتیکی، 9 درصد محیطی و 20/1 درصد عوامل ناشناخته سبب بروز ناشنوایی می‌شود (15). همراستا با این نتایج در مطالعه حاضر 85 درصد علل ناشنوایی از نوع ژنتیکی و 15 درصد اکتسابی بود که 90/9 درصد مبتلایان الگوی توارث مغلوب داشتند. بنابراین شایع‌ترین عامل ناشنوایی در این مطالعه مربوط به عوامل ژنتیکی با الگوی وراثت اتوزوم مغلوب است. همچنین ازدواج فامیلی باعث شده سهم علل ژنتیکی در این جمعیت از 50 درصد بیش‌تر شود. لذا مشاوره ژنتیکی قبل از ازدواج، فرهنگ‌سازی و آموزش به‌خصوص برای خانواده‌های پر خطر ضروری به نظر می‌رسد.

سپاسگزاری

این مقاله حاصل طرح مصوب معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مازندران با کد اخلاق IR.MAZUMS..REC.1399.7050 است.

با بررسی تاریخچه خانوادگی، پرسش‌نامه‌ها و رسم شجره نامه علل ناشنوایی 85 درصد ژنتیکی و 15 درصد اکتسابی و نوع الگوی توارثی در ناشنوایی ژنتیکی 90/9 درصد به‌صورت اتوزوم مغلوب، 9/1 درصد اتوزوم غالب و در 5/8 درصد از نوع سندرمیک بود (تصویر شماره 2).
ناشنوایی به‌عنوان یک اختلال هتروژن بصورت منفرد (غیرسندرومی) و یا به‌عنوان بخشی از یک بیماری (سندرومی) بروز می‌نماید. شیوع نوع ارثی آن در کشورهای در حال توسعه بالاتر است (4، 5، 6). 75-80 درصد از ناشنوایی‌های با علت ژنتیکی به‌صورت اتوزومی مغلوب (DFNB; nonsyndromic deafness, autosomal recessive)، 10-20 درصد اتوزومی غالب (DFNA; nonsyndromic deafness, autosomal dominant) می‌باشد (7). جهش در *GJB2* و *SLC26A4* شایع‌ترین جهش بروز ناشنوایی غیر سندرومی با وراثت اتوزومی مغلوب است (8، 9). پلیمرفیسم (C/T) rs7329857 ژن *GJB2* در جمعیت ایرانی با بروز ناشنوایی غیر سندرومی با وراثت اتوزومی مغلوب مرتبط است (10). دیانت‌پور و همکاران در بررسی اقوام ایرانی علاوه بر ژن *GJB2* جهش در ژن *ESRRB* را برای اولین بار گزارش کردند (11). در مطالعه‌ای در لبنان، 51/82 درصد موارد ناشنوایی، علت ژنتیکی و 25/2 درصد ناشی از ازدواج فامیلی بوده است (12). طبق نتایج ما 70 درصد ازدواج‌ها در استان گلستان خویشاوندی است که در مقایسه با عربستان (7/57 درصد)، اردن (1/58 درصد)، امارات (5/50 درصد)، یمن (40-47 درصد)، کویت (4/57 درصد) و عمان

تصویر شماره 2: طبقه بندی کلی بیماران با توجه به علل ناشنوایی

References

1. Finsterer J, Fellingner J. Nuclear and mitochondrial genes mutated in nonsyndromic impaired hearing. *International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology* 2005; 69(5): 621-647.
2. Wilson J. Deafness in developing countries: approaches to a global program of prevention. *Arch Otolaryngol* 1985; 111(1): 2-9.
3. Morton CC, Nance WE. Newborn hearing screening—a silent revolution. *N Engl Med* 2006; 354(20): 2151-2164.
4. Nance WE. The genetics of deafness. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews* 2003; 9(2): 109-119.
5. Frei K, Szuhai K, Lucas T, Weipoltshammer K, Schöfer C, Ramsebner R, et al. Connexin 26 mutations in cases of sensorineural deafness in eastern Austria. *European Journal of Human Genetics* 2002; 10(7): 427-432.
6. Shahin H, Walsh T, Sobe T, Lynch E, King MC, Avraham KB, et al. Genetics of congenital deafness in the Palestinian population: multiple connexin26 alleles with shared origins in the Middle East. *Human Genetics* 2002; 110(3): 284-289.
7. Lefebvre PP, VanDeWater TR. Connexins, hearing and deafness: clinical aspects of mutations in the connexin 26 gene. *Brain Research Reviews* 2000; 32(1): 159-162.
8. Hashemzadeh CM, Dowlati M, Farhoud D, Hoghooghi RL, Sasanfar R, Hoseinipour A, et al. Two novel mutations and predominant 35delG mutation in the Connexin 26 Gene (GJB2) in Iranian populations. *Iranian Journal of Public Health* 2004; 33(2): 14-19 (Persian).
9. Tabatabaiefar MA, Alasti F, Zohour MM, Shariati L, Farrokhi E, Farhud D, et al. Genetic linkage analysis of 15 DFNB loci in a group of Iranian families with autosomal recessive hearing loss. *Iranian Journal of Public Health* 2011; 40(2): 34-48 (Persian).
10. Asaadi Tehrani G, Ebrahimkhani S. Evaluation of the GJB2 and GJB6 Polymorphisms with Autosomal Recessive Nonsyndromic Hearing Loss in Iranian Population. *Iranian Journal of Otorhinolaryngology* 2021; 79-86 (Persian).
11. Dianatpour M, Smith E, Hashemi SB, Farazifard MA, Nezafat N, Razban V, et al. Identification of homozygous mutations for hearing loss. *Gene* 2021; 778: 145464.
12. Tabchi B, Rassi B, Akl E, Fares G. Epidemiology of profound neurosensory deafness in Lebanese children. *J Med Liban* 2000; 48(5): 294-297.
13. Nemati S, Asadi MM. Prevalence of Cousin Marriage among Parents of Intellectually Disabled and Normal Children and Its Association with Intellectual Disability. *Middle Eastern Journal of Disability Studies* 2015; 5: 1-5 (Persian).
14. Pour Jafari h, Hashemzadeh Chaleshtori m. Pedigree patterns of families having at least one member with sensorineural deafness in Hamadan. *J Shahrekord Univ Med Sci* 2004; 5(4): 1-4 (Persian).
15. Sadeghi A, San'ati MH, Alasti F, Hashemzadeh-Chaleshtari M. Accessing Genetic and Environmental Factors of Hearing Loss in 354 Families in Gom and Markazi Provinces. *Archives of Rehabilitation* 2005; 6(2): 7-11 (Persian).